

Briuselis, 2021 03 18
COM(2021) 126 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl trumpojo laikotarpio statistikos, teikiama pagal Tarybos reglamento (EB)
Nr. 1165/98 14 straipsnio 2 dalį**

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl trumpojo laikotarpio statistikos, teikiama pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1165/98 14 straipsnio 2 dalį

1. ĮVADAS

Europos trumpojo laikotarpio verslo statistikoje (TLS) pateikiamas išsamus rodiklių rinkinys, kurį sudaro, be kita ko, produkcija, apyvarta, produkcijos kainos (dažnai taip pat vadinamos gamintojo kainomis), įdarbintų asmenų skaičius, dirbtų valandų skaičius ir bruto darbo užmokestis. Šie TLS rodikliai taikomi keturiose pagrindinėse ekonomikos srityse: pramonės, statybos, mažmeninės prekybos ir paslaugų (išskyrus finansines ir viešąsias paslaugas). 1 lentelėje pateikiama tų rodiklių apžvalga.

1 lentelė. Trumpojo laikotarpio statistikos rodikliai

Pramonė	Statyba	Mažmeninė prekyba	Kitos paslaugos
Pramonės produkcija	Statybos sektoriaus produkcija – Pastatų statyba – Inžinerinių statinių statyba	–	–
Pramonės apyvarta vidaus rinkoje ir užsienio rinkoje (euro zonoje ir ne euro zonoje)	–	Mažmeninės prekybos apyvarta	(Kitų) paslaugų apyvarta
–	Statybos leidimai – Būstų skaičius – Naudingasis plotas (m ²)	–	–
Įdarbintų asmenų skaičius	Įdarbintų asmenų skaičius	Įdarbintų asmenų skaičius	Įdarbintų asmenų skaičius
Dirbtų valandų skaičius	Dirbtų valandų skaičius	Dirbtų valandų skaičius	Dirbtų valandų skaičius
Bruto darbo užmokestis	Bruto darbo užmokestis	Bruto darbo užmokestis	Bruto darbo užmokestis
Pramonės produkcijos kainos vidaus rinkoje ir užsienio rinkoje (euro zonoje ir ne euro zonoje)	Statybos produkcijos kainos / statybos sąnaudos	Mažmeninės prekybos apimtis	(Kitų) paslaugų produkcijos kainos
Pramonės importo kainos (euro zonoje ir ne euro zonoje)	–	–	–

Trumpojo laikotarpio verslo statistikos teisinis pagrindas yra Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1165/98¹ (toliau – TLS reglamentas). Pagal to reglamento 14 straipsnio 2 dalį Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie statistinius duomenis, parengtus pagal šį reglamentą, ir ypač apie jų tinkamumą bei kokybę ir rodiklių patikslinimą. Ataskaitoje taip pat nurodomos statistikos sistemos sąnaudos ir įmonėms tenkančių prievolių, taikant šį reglamentą, ir naudos santykis

Šioje ataskaitoje toliau nagrinėjami klausimai, aptarti 2003 m. sausio mėn., 2008 m. birželio mėn., 2011 m. birželio mėn., 2014 m. birželio mėn. ir 2017 m. rugpjūčio mėn. pateiktose ataskaitose².

Antrame skirsnyje aptariamas trumpojo laikotarpio statistikos naudojimas ir jos svarba pagrindinėms Europos politikos sritims ir Europos pinigų politikos valdymui. Be to, jame apibūdinami pagrindiniai trumpojo laikotarpio statistikos pokyčiai, įvykę po paskutinės ataskaitos, pateiktos 2017 m. rugpjūčio mėn.

Trečiame skirsnyje išsamiai aptariami įvairūs trumpojo laikotarpio statistikos kokybės aspektai.

Ketvirtame skirsnyje pateikiami kai kurie faktai apie trumpojo laikotarpio statistinių duomenų rinkimo ir apdorojimo sąnaudas ir našą.

Paskutiniame skirsnyje pateikiamos trumpojo laikotarpio statistikos raidos perspektyvos, ypač susijusios su Reglamentu (ES) 2019/2152 dėl Europos verslo statistikos³.

2. TRUMPOJO LAIKOTARPIO STATISTIKOS APŽVALGA IR SVARBIAUSI POKYČIAI

Trumpojo laikotarpio statistikoje pateikiama daug pagrindinių Europos ekonominių rodiklių (PEER)⁴, kurie buvo sukurti siekiant stebėti Europos Sąjungos ir jos valstybių narių ekonomikos plėtrą (verslo ciklą) ir, visų pirma, vykdyti euro zonos pinigų politiką. Šie rodikliai yra: pramonės produkcija, pramonės produkcijos kainos vidaus rinkoje, pramonės importo kainos, statybos sektoriaus produkcija ir mažmeninės prekybos apimtis, paslaugų apyvarta (išskyrus mažmeninės prekybos paslaugas), statybos leidimai ir gamintojų teikiamų paslaugų kainų indeksai.

Pagrindiniai trumpojo laikotarpio statistinių duomenų naudotojai yra Europos Centrinis Bankas ir nacionaliniai centriniai bankai, tačiau šie duomenys taip pat labai svarbūs Europos Komisijai, nacionalinėms vyriausybėms, mokslinių tyrimų institutams, taip pat įmonėms ir verslo organizacijoms. Be to, trumpojo laikotarpio statistika labai reikalinga ir naudojama kitose statistikos srityse, pvz., nacionalinėse sąskaitose.

Dažniausiai trumpojo laikotarpio statistika naudojama ekonominėms tendencijoms nagrinėti, prognozėms ir modeliams rengti. Šių duomenų taip pat reikia rengiant politinius sprendimus, vykdant mokslinius tyrimus ir tikrinant bei tvirtinant kitų šaltinių duomenis ar priimant verslo sprendimus. Trumpojo laikotarpio statistikos duomenis taip pat gali naudoti įmonės įvairiais kitais tikslais (pvz., produkcijos kainų indeksai naudojami sutartims indeksuoti).

¹ OL L 162, 1998 6 5, p. 1.

² KOM(2003) 36 galutinis, 2003 1 29; KOM(2008) 340 galutinis, 2008 6 9; KOM(2011) 329 galutinis, 2011 6 8; COM(2014) 381 *final*, 2014 6 26 ir COM(2017) 411 *final*, 2017 8 2.

³ 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2152 dėl Europos verslo statistikos, kuriuo panaikinama 10 teisės aktų verslo statistikos srityje (OL L 327, 2019 12 17, p. 1).

⁴ Pirminis PEER sąrašas nustatytas 2002 m. (Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl euro zonos statistikos, 2002 11 27, KOM(2002) 661 galutinis).

Nuo 2017 m. rugpjūčio mėn., kai buvo priimta ankstesnė ataskaita dėl trumpojo laikotarpio statistikos, Eurostatas ėmėsi nemažai iniciatyvų, siekdamas užtikrinti trumpojo laikotarpio statistinių duomenų tinkamumą jų naudotojams ir toliau gerinti duomenų kokybę.

Restruktūrizavimo operacijos ir verslo modelių pokyčiai kai kuriose daugiašalėse įmonėse lemia netikėtus didelius kai kurių trumpojo laikotarpio statistikos rodiklių ir nacionalinių sąskaitų duomenų patikslinimus. Bendradarbiaudamas su nacionalinėmis statistikos institucijomis Eurostatas sukūrė išankstinio perspėjimo sistemą (EWS). Šio mechanizmo paskirtis – užtikrinti, kad Eurostatas būtų laiku informuojamas apie numatomus verslo statistikos ir nacionalinių sąskaitų pokyčius, kuriuos lemia minėti globalizacijos įvykiai daugiašalėse įmonėse, ir kad atitinkamos nacionalinės statistikos institucijos nuosekliai ir suderintai pritaikytų statistinius duomenis. Statistikos institucijų dalyvavimas EWS yra savanoriškas ir užtikrinamas verslo duomenų konfidencialumas⁵.

Siekdamas pagerinti statybos sektoriaus produkcijos ir statybos leidimų rodiklių kokybę, Eurostatas įsteigė e. darbo grupę, kuri reguliariai keitėsi gerąja patirtimi ir patobulino šiems rodikliams skirtas metodines gaires. Be to, statybos srities duomenų tobulinimas buvo remiamas Eurostato dotacijomis nacionalinėms statistikos institucijoms.

Reaguojant į pasaulinę finansų krizę, 2010 m. įsteigta Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV), kurios užduotis – prižiūrėti ES finansų sistemą ir užkirsti kelią sistemei rizikai⁶. Vykdydama savo įgaliojimus ESRV teikia išspėjimus ir rekomendacijas. Remdamasis rekomendacijomis ESRV/2016/14 ir ESRV/2019/3, Eurostatas rengė komercinės paskirties nekilnojamojo turto rodiklius (CREI), todėl trumpojo laikotarpio statistika daugiausia skirta statybos pradžios, darbų užbaigimo ir laisvų patalpų lygio rodikliams. Šiems naujiems statistikos rodikliams parengti pasitelkiamos valstybių narių ekspertų darbo grupės ir skiriamos dotacijos metodiniam darbui remti.

Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1165/98 11 straipsnį Eurostatas ir nacionalinės statistikos institucijos 2018 m., palyginti su baziniais 2015 m., nustatė naujus trumpojo laikotarpio statistikos indeksų suvestinius svorius.

3. APRĖPTIS IR ATITIKTIS TLS REGLAMENTUI

Eurostatas stebi, kaip valstybės narės laikosi TLS reglamentu nustatytų teikimo laiku ir išsamumo reikalavimų. Du kartus per metus apskaičiuojamas kiekvienos šalies visapusiškos atitikties balas, apimantis visus rodiklius⁷. Apskritai kalbant, stebėsenos rezultatai rodo aukštą atitikties reglamentui lygį. 2020 m. balandžio 1 d. ES 27 atitiktis vidutiniškai įvertinta 9,7 (iš 10) ir daug valstybių narių visiškai atitiko reglamento reikalavimus. TLS duomenų kokybė nustatoma remiantis įvairiais *Europos statistikos praktikos kodekse*⁸ nustatytais kokybės aspektais.

⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/economic-globalisation/early-warning-system> (anglų, prancūzų ir vokiečių k.).

⁶ <https://www.esrb.europa.eu/home/html/index.en.html>

⁷ Vertinant atitiktį daugiausia dėmesio skiriama pateikiamų nacionalinių duomenų pateikimo išsamumui ir jų teikimui laiku. Balas apskaičiuojamas atsižvelgiant į tai, ar duomenys visiškai atitinka reikalavimus, ar beveik visiškai atitinka, tik trūksta nedidelių elementų, ar atitinka reikalavimus iš dalies arba ar duomenys yra iš esmės neišsamūs.

⁸ Europos statistikos praktikos kodeksą galima rasti adresu <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>.

3.1. Tikslumas, patikimumas, nuoseklumas ir palyginamumas

Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1503/2006⁹ buvo nustatytos bendros trumpojo laikotarpio statistikos apibrėžtys siekiant užtikrinti duomenų nuoseklumą ir palyginamumą. Eurostatas ir nacionalinės statistikos tarnybos glaudžiai bendradarbiauja, kad išlaikytų trumpojo laikotarpio statistikos rodiklių didelį tikslumą, patikimumą ir nuoseklumą ir juos pagerintų. TLS reglamentu nustatyta metodinė sistema nuolat tobulinama konsultuojantis su techniniais ekspertais ir su atskiroms temoms skirtomis darbo grupėmis.

Nepaisant vienodų apibrėžčių, statistinių duomenų rinkimo metodai nebūtinai turi būti vienodi skirtingose valstybėse narėse. Pagal subsidiarumo principą ir siekiant atsižvelgti į šalių skirtumus, pvz., dydį, ekonominę struktūrą ir administracinių duomenų prieinamumą, pagal TLS reglamentą valstybės narės gali savarankiškai nuspręsti, kaip veiksmingiausia ir našiausia rinkti ir apdoroti duomenis.

Eurostatas taip pat bendradarbiauja su kitomis tarptautinėmis organizacijomis, kad duomenys ir metodika būtų geriau palyginami ne tik Europos Sąjungoje.

3.2. Duomenų teikimas laiku ir punktualumas

Trumpojo laikotarpio statistiniai duomenys yra vieni pirmųjų oficialių duomenų, kurie parodo naujausius ekonomikos pokyčius. TLS reglamente nustatyti labai trumpi nacionalinių duomenų pateikimo Eurostatui terminai¹⁰. 2 lentelėje parodyti duomenų pateikimo Eurostatui terminai (trečioji skiltis) ir Ekonomikos ir finansų komiteto (EFK) ataskaitoje dėl informacijai keliamų reikalavimų Europos pinigų sąjungoje nustatyti pateikimo terminai. Paskutinėje skiltyje nurodomi dabartiniai paskelbimo (pavyzdžiui, teminių informacinių pranešimų ir pranešimų interneto tinklalapiuose) terminai.

Iš esmės galima teigti, kad trumpojo laikotarpio statistika teikiama laiku. Vėlavimai paprastai pasitaiko tik tais atvejais, kai tikslinė teikimo diena yra savaitgalis ar valstybinės šventės diena.

Naudotojams apie informacinių pranešimų skelbimo datas pranešama gerokai iš anksto Eurostato svetainėje pateiktame informacinių pranešimų kalendoriuje¹¹. Pastaraisiais metais laikytasi visų kalendoriuje paskelbtų datų.

2 lentelė. Savalaikiškumas apskaičiuojamas kaip dienų nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos^{a)} ir teikimo termino, TLS reglamentu nustatyto termino, EFK nustatyto termino ir faktinės EZ (euro zonos) lygmens suvestinių rodiklių paskelbimo datos skaičius (2020 m. duomenimis).

Rodiklis	Periodišku mas	TLS reglamentu nustatytas terminas ^{b)}	EFK 2020 m. nustatyti terminai ^{c)}	Bendrų EZ rodiklių paskelbimas ^{d)}
Pramonės produkcija	Kas mėnesį	40	40	47

⁹ 2006 m. rugsėjo 28 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1503/2006, įgyvendinantis ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1165/98 dėl trumpojo laikotarpio statistikos dėl rodiklių apibrėžimų, rodiklių sąrašų ir duomenų rengimo dažnumo (OL L 281, 2006 10 12, p. 15).

¹⁰ Reglamentu (EB) Nr. 1165/98 nustatyti pradiniai terminai buvo dar labiau sutrumpinti 2005 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1158/2005, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1165/98 dėl trumpojo laikotarpio statistikos (OL L 191, 2005 7 22, p. 1).

¹¹ Kalendorių galima rasti adresu <http://ec.europa.eu/eurostat/web/short-term-business-statistics/overview> (tik anglų, prancūzų ir vokiečių k.).

Pramonės produkcijos kainos vidaus rinkoje	Kas mėnesį	35	35	33
Pramonės importo kainos	Kas mėnesį	45	45	37
Statybos sektoriaus produkcija	Kas mėnesį	45	45	50
Statybos leidimai	Kas ketvirtį	90	90	92
Mažmeninės prekybos apyvarta	Kas mėnesį	30	30	34
(Kitų) paslaugų apyvarta	Kas ketvirtį	60	60	64
Paslaugų produkcijos kainos	Kas ketvirtį	90	90	92

- Ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, kurį renkami arba skaičiuojami statistiniai rezultatai ir kuriam atitinkamai taikomos šios vertės. TLS atveju tai yra mėnuo arba ketvirtis.
- Duomenų pateikimo Eurostatui terminai pagal Trumpojo laikotarpio statistikos reglamentą; mažesnėms šalims gali būti taikomi ilgesni terminai.
- Ekonomikos ir finansų komiteto (EFK) 2020 m. padėties ataskaitoje dėl informavimo reikalavimų EPS nustatyti tikslai.
- Dienos nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki paskelbimo (pvz., informacinio pranešimo ar duomenų).

3.3. Trumpojo laikotarpio statistikos rodiklių tikslinimai

Kad būtų galima laikyti trumpų skelbimo terminų, pirmieji trumpojo laikotarpio rodiklių duomenys turi būti grindžiami preliminariais, apytiksliais ir neišsamiais duomenimis. Po pirmojo duomenų paskelbimo tyrimų rezultatai tikslinami, kai duomenys papildomi vėlai duomenis pateikusių respondentų atsakymais. Tačiau duomenys taip pat gali būti tikslinami dėl įvairių kitų priežasčių, įskaitant sezoninį koregavimą, lyginamąją analizę, naujus ir (arba) patobulintus duomenų šaltinius bei klaidų ištaisymą ar metodinius pakeitimus. Paprastai šie tikslinimai yra gana ribotos apimtys, ypač kalbant apie ES lygmens suvestinius rodiklius ir euro zonos duomenis.

Siekiant įvertinti keturių trumpojo laikotarpio statistikos rodiklių, kas mėnesį skelbiamų informaciniame pranešime, pirmųjų rezultatų kokybę, nagrinėti pirmą ir antrą kartą paskelbtų mėnesinių 2017, 2018 ir 2019 m. augimo duomenų pokyčiai.

3 lentelėje pateikiamas informaciniuose pranešimuose skelbiamų keturių euro zonos suvestinių TLS rodiklių pirmą ir po vieno mėnesio antrą kartą paskelbtų augimo duomenų vidutinis tikslinimo mastas (antroji skiltis). Ši vertė yra lygi arba artima nuliui ir tai reiškia, kad tikslinant sumažinus ir padidinus augimo duomenis šie išsilygina, t. y. panašu, kad rezultatai nėra reikšmingai sistemiškai pervertinami ar nepakankamai įvertinami.

Absoliučiaisiais dydžiais (trečioji skiltis) vidutinis tikslinimas svyruoja nuo 0,1 (pramonės produkcijos kainos) iki 0,4 procentinio punkto (statybos sektoriaus produkcija). Rodiklių skirtumai paaiškinami skirtingais rinkimo ir tikslinimo metodais. Pramonės produkcijos kainos dažnai iš viso nėra tikslinamos, o produkcijos rodikliai gali būti tikslinami praėjus net keleriems metams po pirmojo jų paskelbimo.

Antrą kartą paskelbti vidutiniai augimo duomenys (absoliučiąja verte) pateikti ketvirtojoje skiltyje. Paskutinėje skiltyje nurodomas augimo duomenų tikslinimo ir pačių augimo duomenų ryšys antrą kartą skelbiant duomenis. Šis skaičius tiksliau apibūdina tikslinimo mastą, kadangi yra gana svarbu, ar x procentiniu punktu tikslinami gana didelio ar palyginti mažo augimo duomenys.

3 lentelė. Keturių pagrindinių trumpojo laikotarpio statistikos rodiklių tikslinimo mastas (2017–2019 m.) ^{a)}

1	2	3	4	5
	Vidutinis tikslinimas ^{b)}	Vidutinis absoliutinis tikslinimas ^{c)}	Vidutinis absoliutinis augimas	Santykinis vidutinis tikslinimas ^{d)}
Pramonės produkcija	0,0	0,2	0,7	0,2
Pramonės produkcijos kainos (vidaus rinkoje)	0,0	0,1	0,3	0,2
Statybos sektoriaus produkcija	0,2	0,4	0,9	0,4
Mažmeninės prekybos apimtis	0,1	0,2	0,6	0,4

a) Euro zonos augimo rodiklių sezoninis koregavimas.

b) Antrą ir pirmą kartą paskelbtų augimo duomenų skirtumų vidurkis (2017–2019 m.).

c) Antrą ir pirmą kartą paskelbtų augimo duomenų skirtumų vidurkis absoliučiais dydžiais (2017–2019 m.).

d) Vidutinis tikslinimo (trečioji skiltis) ir augimo santykis antrą kartą paskelbus duomenis (ketvirtoji skiltis), abu išreikšti absoliučiais dydžiais (2017–2019 m.). Skirtumai dėl apvalinimo klaidų.

2020 m. pirmąjį pusmetį dėl COVID-19 pandemijos rinkti trumpojo laikotarpio statistiką buvo labai sunku. Dėl izoliavimo ir kitų priemonių dažnai nepavykdavo susisiekti su įmonėmis duomenų rinkimo tikslais. Dėl beprecedenčių ekonominės veiklos svyravimų buvo sunkiau atlikti vertinimus. Dėl pratęstų mokesčių ataskaitų teikimo terminų ir panašių priemonių, kuriomis siekta palengvinti įmonėms tenkančią naštą, sumažėjo administracinių statistinių duomenų prieinamumas. Siekdamas padėti nacionalinėms statistikos institucijoms, Eurostatas surengė posėdį internetu, kuriame aptarė problemas ir sprendimus ir pateikė metodines gaires, kaip elgtis dėl vertinimų ir kai trūksta duomenų. Nepaisant sunkumų, trumpalaikių duomenų skelbimas nebuvo labai sutrikdytas ir buvo laikomasi visų skelbimo terminų.

4 lentelėje apžvelgiami duomenų tikslinimai nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2020 m. birželio mėn. Kaip matyti, absoliučiais skaičiais tikslinimų padaugėjo, o pirmajame paskelbime, palyginti su antruoju, galima pastebėti bendrą netikslumą, rodantį atsargius pirmuosius įverčius, kai TLS rodikliai per COVID-19 pandemiją smarkiai sumažėjo. Dėl išaugusio rodiklių pokyčių absoliučiojo masto tikslinimo rezultatai per šį laikotarpį netgi pagerėjo.

4 lentelė. Keturių pagrindinių trumpojo laikotarpio statistikos rodiklių tikslinimo mastas (2020 m. kovo mėn. – 2020 m. birželio mėn.) ^{a)}

1	2	3	4	5
	Vidutinis tikslinimas ^{b)}	Vidutinis absoliutinis tikslinimas ^{c)}	Vidutinis absoliutinis augimas	Santykinis vidutinis tikslinimas ^{d)}
Pramonės produkcija	–0,4	0,4	10,6	0,0
Pramonės produkcijos kainos (vidaus rinkoje)	–0,2	0,2	1,2	0,1
Statybos sektoriaus produkcija	–1,4	2,4	16,0	0,1
Mažmeninės prekybos apimtis	–0,8	1,8	11,0	0,2

a) Euro zonos augimo rodiklių sezoninis koregavimas.

- b) Antrą ir pirmą kartą paskelbtų augimo duomenų skirtumų vidurkis (2020 m. kovo mėn. – 2020 m. birželio mėn.).
- c) Antrą ir pirmą kartą paskelbtų augimo duomenų skirtumų vidurkis absoliučiais dydžiais (2020 m. kovo mėn. – 2020 m. birželio mėn.).
- d) Vidutinis tikslinimo (trečioji skiltis) ir augimo santykis antrą kartą paskelbus duomenis (ketvirtoji skiltis), abu išreikšti absoliučiais dydžiais (2020 m. kovo mėn. – 2020 m. birželio mėn.). Skirtumai dėl apvalinimo klaidų.

3.4. Prieinamumas, aiškumas ir galimybė susipažinti su metaduomenimis

Eurostatas kasmet skelbia 48 informacinius pranešimus, susijusius su trumpojo laikotarpio statistika, t. y. kiekvieną mėnesį skelbiami keturi pagrindiniai rodikliai (pramonės produkcija, pramonės produkcijos kainos, statybos sektoriaus produkcija ir mažmeninės prekybos apimtis). Pastaraisiais metais visi informaciniai pranešimai buvo paskelbti pagal tvarkaraštį.

Visi Europos trumpojo laikotarpio statistiniai duomenys yra prieinami Eurostato svetainėje ir yra nemokami. Trumpojo laikotarpio statistikai skirtame skirsnyje¹² suteikiama prieiga prie visos trumpojo laikotarpio statistinių duomenų bazės, taip pat prie tam tikrų iš anksto parengtų statistinių lentelių. Be to, atitinkamame skirsnyje pateikiama informacija apie trumpojo laikotarpio statistinių duomenų teisinę pagrindą ir įvairūs metodiniai leidiniai. Atitinkamame skirsnyje taip pat galima rasti ES lygmens suvestinių rodiklių metaduomenis ir įvairių trumpojo laikotarpio statistinių rodiklių nacionalinius metaduomenis, kurie neseniai papildyti kokybės ir veiklos rezultatų rodikliais.

Glausti straipsniai apie visus trumpojo laikotarpio statistikos rodiklius, taip pat daug metodinių straipsnių skelbiama svetainėje „Paaiškinta statistika“ (angl. *Statistics Explained*) – vikio pobūdžio internetinėje platformoje¹³.

4. STATISTIKOS SISTEMOS DABARTINĖS SĄNAUDOS IR NAŠTA ĮMONĖMS

Įsitikinta, kad dėl trumpojo laikotarpio statistikos atsirandančias sąnaudas (statistikos sistemai tenkančias renkant, apdorojant ir skleidžiant duomenis) ir našą (įmonių patiriamą teikiant duomenis) įvertinti yra labai sunku. Remdamosi subsidarumo principu, statistikos institucijos taiko skirtingus duomenų rinkimo ir duomenų rengimo metodus. Pavyzdžiui, skiriasi duomenų šaltiniai: kai kurios šalys naudoja tyrimų duomenis, kitos remiasi antriniais administraciniais šaltiniais, o kai kurios netgi derina tyrimų duomenis su administraciniais duomenimis. Tyrimų metodai ir duomenų rinkimo įrankiai taip pat skiriasi. Taigi, bet kokių valstybių narių sąnaudų ir našos vertinimų palyginimą reikėtų atlikti labai atsargiai. Be to, vertinant su trumpojo laikotarpio statistika susijusias sąnaudas ir našą, taip pat reikia atsižvelgti ir į teikiamą naudą, nes šie duomenys naudojami kitose statistikos srityse (ypač nacionalinėse sąskaitose).

Valstybių narių pateikti duomenys apie šių statistinių duomenų rinkimo našą parodė, kad vidutinei įmonei per mėnesį reikia apie 20 minučių, kad įvykdytų statistinius prašymus surinkti duomenis apie produkciją (pramonės ir statybos srityse), lengviau yra pateikti duomenis apie apyvartą (nuo 5 iki 10 minučių per mėnesį), o duomenims apie kainas pateikti prireikia maždaug 15 minučių per mėnesį. Tačiau šie skaičiai yra tik apytiksliai, nes skirtumai tarp valstybių narių gali būti labai dideli.

¹² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/short-term-business-statistics/overview> (tik anglų, prancūzų ir vokiečių k.).

¹³ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Short-term_business_statistics (tik anglų k.).

5. TRUMPOJO LAIKOTARPIO STATISTIKOS RAIDOS PERSPEKTYVOS

Per pastaruosius dvidešimt metų rinkos paslaugų dalis (išskyrus bankininkystės ir draudimo paslaugas) padidėjo nuo 43,0 iki 47,6 proc.¹⁴ Siekdamas, kad didesnė paslaugų sektoriaus svarba tinkamai atsispindėtų trumpojo laikotarpio statistikoje, Eurostatas, bendradarbiaudamas su valstybėmis narėmis ir išsamiai konsultuodamasis su pagrindiniais naudotojais, parengė pasiūlymą dėl trumpojo laikotarpio statistikos teisinės bazės visapusiškos plėtros ir tobulinimo, kurio tikslas – geriau aprėpti paslaugų sektorius.

Nauji trumpojo laikotarpio verslo statistikos reikalavimai nustatyti Reglamente (ES) 2019/2152 ir jo Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2020/1197¹⁵.

Visų pirma, pagal Reglamentą (ES) 2019/2152 paslaugų pramonės (neįskaitant finansinių ir viešųjų paslaugų) produkcijos (apimtys) rodiklis nuo 2021 m. sausio mėn. bus įtrauktas į trumpojo laikotarpio statistikos rodiklių rinkinį. Be to, bus išplėsta paslaugų pramonės šakų, kurioms taikomi skirtingi trumpojo laikotarpio statistikos rodikliai, aprėptis. Naujasis paslaugų produkcijos rodiklis (PPR) bus skaičiuojamas pagal mėnesinį ataskaitinį laikotarpį ir turėtų būti prieinamas 60 dienų nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Be didesnės paslaugų pramonės aprėpties, trumpojo laikotarpio statistiniai duomenys bus racionalizuoti ir labiau suderinti keliais kitais aspektais, pavyzdžiui, pateikimo terminų, statistinių vienetų naudojimo ir šalių dydžio kategorijų apibrėžimo atžvilgiu. Visi pakeitimai bus pradėti taikyti nuo 2021 m. sausio mėn. arba nuo 2021 m. pirmojo ketvirčio ataskaitinio laikotarpio.

Pakeitimai užtikrins, kad trumpojo laikotarpio statistiniais duomenimis ir toliau būtų vykdoma užduotis teisingai ir tinkamai matuoti verslo ciklo pokyčius sparčiai besikeičiančioje ekonominėje aplinkoje.

Pagal Reglamento (ES) 2019/2152 25 straipsnį TLS reglamentas 2024 m. sausio 1 d. bus panaikintas.

¹⁴ ES 27, bendrosios pridėtinės vertės grandininio būdu susieta apimtis, Eurostatas, nacionalinės sąskaitos, vidaus skaičiavimai.

¹⁵ 2020 m. liepos 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1197, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/2152 dėl Europos verslo statistikos, kuriuo panaikinama 10 teisės aktų verslo statistikos srityje, nustatomos techninės specifikacijos ir tvarka (OL L 271, 2020 8 18).